

'Het is nog te veel een incidentenbeleid'

Een roepende in de woestijn. Zo voelt Jaap van Duijn van de firma Cobra Consultancy zich nog vaak als het gaat om de toepassing van roestvaststalen bevestigingssystemen in zwembaden. Het afgelopen 1,5 jaar is de zwembadwereld opgeschrikt met een tweetal incidenten waarbij in Tilburg een speaker box naar beneden viel en in Dordrecht een lamp. In Tilburg met als verschrikkelijk gevolg het overlijden van een baby. In Dordrecht raakte gelukkig niemand gewond. Maar voor Van Duijn staat vast dat er nog weinig is geleerd en dat het risico op een incident nog steeds reëel is.

Van Duijn heeft bovenstaande zwembaden niet geïnspecteerd, maar heeft al vele zwembaden gezien. Geruime tijd is hij werkzaam in de zwembadbranche en houdt zich onder meer bezig met de Inspectie van ophangconstructies in binnenzwembaden. Maar nog te vaak komt Van Duijn tegen dat het niet in orde is. Het gebruik van roestvaststalen materialen in zwembaden levert bij trekbelasting problemen op. Het binnenmilieu van een zwembad dat vaak een combinatie is van hoge luchtvochtigheid, chloordampen en hoge temperaturen is erg agressief voor bepaalde metaallegeringen. Boven een bassin kan een met chloride verzadigde vochtfilm ongehinderd op het materiaal inwerken waardoor het materiaal kan worden aangetast en de kans bestaat dat hetgeen wat er aan is opgehangen bezwijkt. Met alle gevolgen van dien.

Pure ernst

Hoewel inmiddels bekend is welke risico's er zijn verbonden aan het gebruik van roestvaststalen materialen en er vanuit de overheid praktijkrichtlijnen zijn opgesteld, worden roestvaststalen materialen nog steeds gebruikt voor constructies waarbij het niet zou mogen. Hierdoor ontstaan misstanden die soms zelfs met het blote oog niet te zien zijn, waardoor constructies ongemerkt kunnen bezwijken. Van Duijn adviseert daarom goed verzinkt koolstofstaal of resistent roestvaststaal met werkstofnummer 1.4529 wanneer het materiaal onderhevig is aan trekbelasting. Maar deze materialen komt van Duijn tijdens zijn inspecties niet altijd tegen. "Soms zie ik zodra ik binnenkom roestvaststalen bouten die door en

door verpest zijn. Het materiaal is dermate gecorrodeerd dat vervanging, indien sprake is van trekbelasting, noodzakelijk is. Of er kan worden volstaan met beitsen om de corrosie te verwijderen uit esthetisch oogpunt wanneer er geen sprake is van trekbelasting. Het zegt vaak ook niets hoe oud het complex is, ook nieuwbouw voldoet lang niet altijd aan alle eisen." Volgens van Duijn begint het daarom bij de bouw. Daar moet men weten welke materialen wel en niet kunnen worden gebruikt. "Architecten kiezen vaak om esthetische redenen voor roestvaststalen materialen voor bevestigingsystemen, zonder de risico's te weten. Ook als zwembad moet je dus weten welke materialen je waar kunt gebruiken. En als het niet goed gaat, moet je direct ingrijpen. Zo bleek laatst tijdens een inspectie dat een ventilatiekoker niet goed bevestigd was. Ik heb direct de kinderen eronder weggestuurd en spanbanden om de koker laten monteren. En niet voor niets. Tijdens het losmaken van de spanbanden viel de koker alsnog naar beneden."

Incidentenbeleid

Cobra Consultancy vindt dat zwembaden hun verantwoordelijkheid moeten nemen, zij moeten regelmatig inspecties verrichten. Maar vooral ook omdat de overheid deze verantwoordelijkheid de laatste tijd niet neemt. "Een aantal jaren geleden was het beter geborgd en besteedde VROM er veel aandacht aan. Maar sinds 1 oktober 2012 ligt het toezicht bij de provincie en heeft het ministerie hier geen zicht meer op. Ik krijg ook weinig respons, tenzij er iets gebeurt." Na een ongeluk staat het ineens hoog op de agenda. Van Duijn kwalificeert het huidige beleid van de overheid daarom eerder als incidentenbeleid. "De politiek stond na het verschrikkelijke incident in Tilburg ineens vooraan en zei dat er alles aan werd gedaan om de oorzaak te achterhalen en om dit in het vervolg te voorkomen. Maar als we nu terugkijken, zijn we geen stap verder." Sterker nog, volgens van Duijn neemt de urgentie door de bezuinigingen alleen maar af. Nu zwembaden het moeilijk krijgen, moet er veel worden bezuinigd. Voor van Duijn een doorn in het oog aangezien hiermee ook vaak wordt bezuinigd op het technisch onderhoud. "Ik zie steeds vaker dat de technisch medewerker wordt wegbezuinigd of minder uren kan draaien. Maar voor de veiligheid van een zwembad, kun je niet volstaan met een part-time medewerker. Of iemand anders die dat er even bij doet. Ik kom soms in zwembaden waar de technisch medewerker echt niet van de hoed en de rand weet. En ik kan het diegene vaak ook niet kwalijk nemen. Maar dit komt de veiligheid natuurlijk niet ten goede. Net zoals energiezuinige maatregelen als het 's nachts uitzetten van de ventilatie waardoor in de ochtend tijdens onze inspecties het water langs de ramen druipt. Het klimaat is dan te vochtig waardoor de kans op corrosie van materialen toeneemt."

Zero tolerance

Het grootste probleem volgens van Duijn is echt niet dat mensen niet willen. Ongelukken als in Tilburg en Dordrecht wil iedereen voorkomen. Het besef is er alleen nog niet altijd voldoende en dit geldt ook voor de kennis. Er worden genoeg rapporten geschreven en richtlijnen gevolgd, maar dit is nog geen garantie voor de veiligheid. "Wij zijn niet zo geïnteresseerd in allerlei rapporten met stempels en kleurtjes waar het personeel nauwelijks raad mee weet. Als wij in een zwembad komen, kijken wij goed om ons heen en bestoken wij het personeel met vragen. Vragen als wat is het vrij en gebonden chloorgehalte, is dit plafond al een keer vernieuwd, heeft er een renovatie plaatsgevonden, waar komt die lekkage vandaan en hoe lang bestaat die lekkage al, heeft iemand een Centrilab cursus gevolgd, wat is de Langelierindex van het zwembadwater? Vervolgens lopen wij het hele zwembad door tot in de kelder, het goed communiceren met de technische dienst is hierbij van het groot belang. Soms zien wij wel eens iets wat direct actie vraagt, dat is dan soms confronterend." Voor zo'n inspectie met gedegen conclusies en duidelijke acties neemt Van Duijn de tijd. Zowel tijdens het bezoek, als ook daarna. "Wij zien op kantoor als we de foto's bestuderen op groot formaat soms nog meer misstanden." Gezien de ernst van de situatie hanteert Cobra Consultancy een Zero Tolerance beleid. Wanneer iets niet in orde is, moet je zeker niet wachten omdat je hiervoor niet altijd voldoende tijd hebt. "Soms moet je gelijk actie ondernemen, je kunt je nou eenmaal geen risico's veroorloven. Ook al staat vermeld dat je nog tijd hebt om het te vervangen, ik ben van mening dat wanneer het niet in orde is je geen tijd te verliezen hebt. Vooral ook omdat het milieu in vrijwel alle zwembaden agressief is voor metalen, maar ook voor de meeste kunststoffen."

Het is veelomvattend, dat realiseert van Duijn zich terdege. Maar het is ook cruciaal, zo blijkt uit de praktijk. Volgens van Duijn zijn we er nog lang niet. Zolang er chloor in het zwembad zit, hebben we te maken met corrosie en de gevaren daarvan. Nog beter zou het zijn wanneer roestvaststalen materialen voor bevestigingsystemen helemaal worden verboden in zwembaden. Van Duijn propageert dit al sinds 2008, maar de overheid neemt hierop weinig actie. "Ik zou graag zien dat de overheid de verantwoordelijkheid weer op zich neemt. Maar ook zwembaden moeten hier op letten en adequaat handelen, indien nodig. Ik zie ook echt wel zwembaden die het op orde hebben. Optisport, Sportfondsen, Laco, ConeGroup, gehandicaptenstichtingen en sommige gemeenten zijn uitstekend op de hoogte van het gevaar en laten hun zwembaden regelmatig controleren. We moeten alleen wel alert blijven. Wij kunnen het ons nou eenmaal niet veroorloven te laat te zijn."